

Het geheim van goede huisvesting voor arbeidsmigranten/

In sommige gemeenten gaat het goed; de huisvesting van grote groepen – vaak Oost-Europese – arbeidsmigranten. Zoals in Bunschoten-Spakenburg en in Waalwijk. De lokale politiek werkt mee, er is draagvlak bij dorpsbewoners. Wat is hun geheim? En wat is de oplossing voor het tekort van 120.000 plaatsen? Tijdens de Conferentie Huisvesting Arbeidsmigranten op donderdag 7 februari spraken wethouders, burgemeesters, uitzendbureaus en huisvesters met elkaar.

‘Privacy, veilig, schoon, ruimte’, worden als voorwaarden genoemd als dagvoorzitter Marijke Roskam de 200 aanwezigen vraagt waar ‘fatsoenlijk wonen’ aan moet voldoen. Samen met gastheer en voorzitter van Stichting Normering Flexwonen (SNF) Koos Karssen, leidt zij de conferentie die SNF met partner Expertisecentrum Flexwonen organiseert.

Tegelijkertijd geven de aanwezige gemeentes zichzelf slechts een 5,2 voor hun aanpak van de huisvesting van arbeidsmigranten. ‘Er is wel initiatief, maar geen beleid’, komt uit de zaal. En: ‘We huisvesten wel, maar hoe?’ ‘We moeten meer samenwerken.’

Samenwerken is – zo blijkt die middag –inderdaad de sleutel tot succes.

Nederlandse ondernemers kunnen niet zonder arbeidsmigranten

Arbeidsmigranten leveren een enorme bijdrage aan de Nederlandse economie. Vorig jaar droegen zij netto 5 miljard euro bij aan het nationaal inkomen. Distributiecentra als bol.com, de voedingsindustrie en in de agrarische sector kunnen bedrijven niet zonder deze arbeidskrachten.

Daartegenover staat het gebrek aan draagvlak om voor deze groep een tijdelijke woning te regelen. Niet alleen lokale inwoners, ook de politiek ziet de vaak grootschalige huisvesting niet zitten. Het huidige tekort aan huisvesting zet de economische groei onder druk.

Stop spreiding en concentreer huisvesting

‘Stop spreiding in reguliere woonwijken en ga naar concentratie van huisvesting’, bijt Joep Thonissen van de Vereniging Huisvesters Arbeidsmigranten het pits af. Er is in een gemeente volgens hem veel meer mogelijk als je op zoek gaat naar tijdelijke oplossingen voor 5 of 10 jaar. ‘Short stay wordt vaak helemaal niet meegenomen in de woningbehoefte. Terwijl als je met deze mensen in gesprek gaat, de meesten zelf aangeven slechts tijdelijk te willen blijven.’

Verkeerde beeldvorming

Ook Cor de Koeijer van de NBBU, samen met de ABU als bond voor uitzendondernemingen partner van de conferentie, constateert verkeerde beeldvorming. 'Bij een arbeidsmigrant wordt nog steeds gedacht aan een Pool met een wodkaflles die naar Nederland komt. Het tegendeel is waar. Hij krijgt hetzelfde loon als Nederlandse werknemers en met het SNF-keurmerk is zijn huisvesting goed geregeld.'

Al zou FNV graag zien dat niet alleen over kwaliteit, maar ook over woonkosten afspraken worden gemaakt. 'De balans tussen kwaliteit en prijs is niet altijd in orde. Als arbeidsmigranten tijdelijk kamperen bij de boer, vinden wij niet dat ze daar ook nog voor moeten betalen', aldus Erik Pentenga.

Arbeidskrachten worden kritischer

Er is nog een andere ontwikkeling: tijdelijke arbeidskrachten worden kritischer. Martijn Schut van het ministerie van Buitenlandse Zaken: 'De arbeidsmarkt staat onder druk en dat geeft verschuivingen. Arbeidsmigranten vragen zich af: waar kan ik werken en onder welke voorwaarden? Werkgevers en huisvesters zullen zich moeten gaan onderscheiden.'

Schut is blij met het SNF-keurmerk: 'De kwaliteit staat vast, dat moeten we vasthouden. Gelet op de kieskeurigheid van migranten moet het waarschijnlijk zelfs omhoog.'

Alles ging mis in Bodegraven-Reeuwijk

Veel indruk maken de praktijkervaringen. Zoals die van ambtenaar Pieter van Haeften, die het aandurfde de zaal mee te nemen in een mislukt traject in gemeente Bodegraven-Reeuwijk. 'De ideeën waren prachtig; grootschalige huisvestingslocaties voor tijdelijke arbeidskrachten, met als tegenprestatie voor de lokale bevolking: het opknappen van 75 oude woningen in de binnenstad voor sociale huur. We presenteerden enthousiast onze plannen.'

'En toen brak de pleuris uit?', vraagt dagvoorzitter Marijke Oskam. 'Inderdaad,' aldus Van Haeften, 'we hadden de locaties geheimgehouden, maar een daarvan lag dicht bij een nieuw te bouwen woonwijk. De toekomstige bewoners kwamen massaal in opstand. Ook wisselde door verkiezingen de gemeenteraad en was ons draagvlak weg. We dachten de oplossing te brengen, maar we brachten een probleem.'

Van Haeften vertelt terug bij af te zijn, maar zit vol vertrouwen weer aan de tekentafel.

Geslaagde projecten in Bunschoten en Waalwijk

In Bunschoten-Spakenburg en Waalwijk was er bij een eerste poging wel direct succes. In beide plaatsen realiseerden ondernemers samen met gemeenten en lokale inwoners grootschalige woonoplossingen. In beide gemeenten staat deze huisvesting niet in de dorpskern maar net daarbuiten. En in beide gemeenten heeft iedereen daar vrede mee.

Bewoners voelen zich niet verdrongen uit de schaarse woonruimte. En arbeidsmigranten wonen in nieuwe complexen, van alle gemakken voorzien. Zeker als zij tijdelijk in Nederland zijn, bestaat er vaak helemaal geen behoefte om te integreren of de taal te leren, zo leert de ervaring daar.

Mensen beginnen vaak sceptisch

Ronald Bakker, wethouder in Waalwijk: 'Het ging heus niet vlekkeloos. Er ontstond draagvlak omdat aan het licht kwam dat 15 migranten in één huis werden gehuisvest. Wij boden een alternatief door een tijdelijke logiesbestemming te geven aan een locatie op een industrieterrein. Voor maximaal 10 jaar is zoiets te realiseren.'

De betrokken ondernemer Frank van Gool van OTTO Work Force: 'Op een informatieavond beginnen mensen vaak sceptisch. Onbekend maakt onbemind. Ga in gesprek. Waarom zijn de arbeidsmigranten hier? Wie zijn het? Bij ons verlieten lokale bewoners positief de zaal. Bovendien geven migranten geld uit in de lokale economie, 2600 euro per persoon per jaar.'

Convenant borgt afspraken

In Bunschoten-Spakenburg tekenden ondernemers, de gemeente en de huisvester een convenant. Wethouder Bert Koops: 'We hebben afspraken gemaakt over screening, communicatie en wat te doen als het niet goed gaat? Lokale media hielpen ons in de communicatie hierover.'

Extra royale appartementen in voormalige kantoorcomplexen bieden nu huisvesting aan tijdelijke arbeidskrachten. De betrokken huisvester Dirko van Essen van EE Accommodations kwalificeert de woningen gekscherend zelfs als SNF-+++-niveau.

Wonen dicht bij werk

Grootschalige huisvesting dicht bij de werklocatie heeft voordelen. Joost Wesselman van Wesselman Flowers heeft er ook behoefte aan: 'Ik werk met nachtploegen. Daarom vind ik het belangrijk dat mensen niet veel hoeven te reizen. Wil een medewerker langer blijven, dan investeer ik in opleidingen en kan iemand doorgroeien. In dat geval wil hij misschien wél in een dorps- of stadskern wonen.'

Bas Cornelissen, algemeen directeur van EW Facility Services, verwacht de komende jaren in Amsterdam voor zeker 400 extra mensen werk te hebben. 'De krapte neemt toe. Binnenkort neem ik deel aan een werkgroep en kijken we naar nieuwe oplossingen dicht bij de werklocatie en met goed OV. We willen niet dat mensen anderhalf uur of meer moeten reizen naar hun werk'

Communicatie

De wil is er. Bij ondernemers; en ook gemeenten willen dat bedrijven voldoende personeel hebben en in de regio blijven. Tegelijkertijd hebben gemeenten te maken met negatieve beeldvorming bij hun inwoners. Wanneer bij hen draagvlak is, kan een gemeente sneller schakelen.

Communicatie lijkt als altijd het toverwoord. Tips die voorbij komen: Praat met inwoners en vertel ze het eerlijke verhaal. Laat ze kennismaken met migranten. Praat niet óver tijdelijke arbeidskrachten, maar praat mét ze. Zo maken clichébeelden plaats voor een realistisch en menselijk beeld.

Meer weten?

- De 'Inzichtkaart werken met arbeidsmigranten' (ABU en NBBU) geeft een realistisch beeld van wat er gebeurt als iemand naar Nederland komt.
- De 'Routekaart naar goede huisvesting voor EU-arbeidsmigranten' is beschikbaar via Expertisecentrum Flexwonen.
- De animatiefilm 'feiten en cijfers' is beschikbaar via Stichting Normering Flexwonen.